

Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś” (edycja 2020-2022)
Wymagania na poszczególne oceny

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i> ; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i> ; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.
2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała”	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> ; – podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i> ; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań	– poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i> ; – podaje przykłady regionalnych tradycji.	– poprawnie posługuje się terminem <i>„mała ojczyzna”</i> ; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości.	– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.

	<p>ojczyzna; - patriotyzm jako miłość do ojczyzny; - sposoby wyrażania patriotyzmu; - „małe ojczyzny” i ich tradycje; - znaczenie terminów: <i>tradycja</i>, <i>drzewo genealogiczne</i>, <i>ojczyzna</i>, <i>mała ojczyzna</i>, <i>patriotyzm</i>.</p>		<p>patriotycznych.</p>			
<p>3. Mieszkamy w Polsce</p>	<p>- państwo polskie i jego krainy historyczne; - mój region częścią Polski; - naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; - dziedzictwo narodowe; - polskie symbole narodowe; - polskie święta państwowe ; - znaczenie</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i>; - wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i>; - przedstawia polskie symbole narodowe; - przedstawia najważniejsze święta państwowe; - wskazuje na mapie stolicę państwa.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>region</i>; - wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; - przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i>; - podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.</p>	<p>- omawia genezę polskich symboli narodowych; - tworzy przewodnik po własnym regionie.</p>

	terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i>					
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> - chronologia i przedmiot jej badań; - oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; - podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); - cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; - epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; - umieszcza daty na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> - zamienia cyfry arabskie na rzymskie; - porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; - podaje cezury czasowe epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; - podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne epoki historyczne.
5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> - obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; - określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; - podział czasu na wieki i półwiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa początek i koniec wieku; - poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.

6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> - podobieństwa i różnice między mapą a planem; - znaczenie mapy w pracy historyka; - odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; - najstarsze mapy świata. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i>; - dostrzega różnice między mapą a planem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i>; - objaśnia symbole legendy mapy; - odczytuje z mapy podstawowe informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest kartografia; - przygotowuje proste plany miejscowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> - słowiańskie pochodzenie Polaków; - legendarne początki państwa polskiego; - książę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; - małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; - chrzest Mieszka I i jego znaczenie - znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i>; - wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i>; - wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i>; - zna wydarzenia związane z datą 966. 	<ul style="list-style-type: none"> - przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; - wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; - przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; - charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.
2. Bolesław Chrobry – pierwszy	<ul style="list-style-type: none"> - misja świętego Wojciecha u Prusów; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 1002-1018; 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki polityki wewnętrznej i

król Polski	<ul style="list-style-type: none"> - zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; - wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; - koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; - znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i> 	<p>terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, kto był pierwszym królem Polski. 	<p><i>relikwie, gród, drużyna;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; - charakteryzuje misję św. Wojciecha. 	<p><i>arcybiskupstwo;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; - wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego. 	zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.
*W średniowiecznym klasztorze	<ul style="list-style-type: none"> - zakony chrześcijańskie; - życie w klasztorze; - wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa; - rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa; - najstarsze zakony na ziemiach polskich i ich znaczenie; - znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor;</i> - opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady średniowiecznych zakonów; - opisuje życie wewnątrz klasztoru. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium;</i> - charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady współczesnych zakonów chrześcijańskich.

	terminów: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor.</i>					
3. Polska Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> - Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; - reformy Kazimierza Wielkiego; - zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka; - umocnienie granic państwa (<i>Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); - utworzenie Akademii Krakowskiej; - znaczenie terminu: <i>zak, uniwersytet.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, zak</i>; - wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; - wyjaśnia powiedzenie: <i>Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; - wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; - wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i>; - opisuje zjazd monarchów w Krakowie. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.
*Rycerze i zamki	<ul style="list-style-type: none"> - średniowieczni rycerze i ich rola; - funkcje i wygląd zamków; - od pazia do rycerza; - uzbrojenie rycerskie; - turnieje rycerskie; - kodeks rycerski; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i>; - opisuje wygląd średniowiecznego rycerza i zamku. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i>; - wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; - charakteryzuje kodeks rycerski. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.

	- znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i>					
4. Jadwiga i Jagiełło - unia polsko-litewska	- objęcie władzy przez Jadwigę; - zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; - przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; - okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; - skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; - zagrożenie ze strony Krzyżaków; - znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i>	- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i> ; - charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły.</i>	- poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i> ; - zna wydarzenia związane z datą 1385; - wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego.	- przedstawia okoliczności zawązania unii polsko-litewskiej; - wymienia postanowienia unii w Krewie.	- opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów.	- poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i> ; - omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	- postać Zawiszy Czarnego; - bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze.	- charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.	- zna wydarzenia związane z datą 1410; - wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i>	- przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; - opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.	- charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena.	- przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.

6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> - Mikołaj Kopernik i jego życie; - odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; - dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii; - znaczenie terminu: <i>astronomia</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia</i>; - wie, kim był Mikołaj Kopernik. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób; - przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i>; - przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	<ul style="list-style-type: none"> - złoty wiek Polski; - kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; - Zamość – miasto renesansowe; - znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i>; - zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i>; - charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i>; - charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; - wskazuje na mapie Zamość. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> - potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; - obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; - król Jan III 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i>; - wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; - zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683; 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i>; - opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; - zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i>; - przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.

	<p>Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; - rola husarii w polskich sukcesach militarnych; - znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz.</i></p>			<p>III Sobieski, oraz ich dokonania.</p>	<p>obrony Jasnej Góry; - przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.</p>	
<p>*Czasz stanisławowskie</p>	<p>- ideały epoki oświecenia; - dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; - kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele; - zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; - znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe;</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet.</i></p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas;</i> - wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest współcześnie obchodzony 14 października.</p>	<p>- wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.</p>	<p>- przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;</p>	<p>- wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.</p>

<p>3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; - Konstytucja 3 maja; - rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; - dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; - bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; - klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; - znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie</i>; - wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; - przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i>; - zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; - charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. - opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; - wskazuje na mapie rozbiory Polski; - wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
<p>4. Legiony Polskie i hymn narodowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; - Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; - generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; - zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; - zna słowa hymnu Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminem <i>emigracja</i>; - przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; - zna wydarzenia związane z datą: 1797; 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; - wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; - wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego.

	<p>Legionów Polskich; - Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; - znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>.</p>		<p>- charakteryzuje postaci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.</p>			
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<p>- branka i wybuch powstania styczniowego; - wojna partyzancka; - Romuald Traugutt dyktatorem powstania; - represje po upadku powstania styczniowego; - znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia</i>.</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; - wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; - charakteryzuje postać Romualda Traugutta; - zna wydarzenia związane z datami: 1863-1864.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; - wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; - opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego.</p>	<p>- wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.</p>
6. Maria Skłodowska-	<p>- edukacja Marii Skłodowskiej-Curie</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela</p>	<p>- charakteryzuje postać Marii</p>	<p>- przedstawia dokonania M.</p>	<p>- poprawnie posługuje się</p>	<p>- opisuje działalność Marii</p>

Curie – polska noblistka	na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści; – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat.</i>	poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat</i> ; – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji.	Skłodowskiej-Curie; – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.	Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla .	terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający</i> ; – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.	Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – odzyskanie niepodległości przez Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita</i> ; – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa</i> ; – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r.	– przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>orlęta lwowskie</i> ; – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918–1921 r.	– opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

	<p>Bitwa Warszawska; - Narodowe Święto Niepodległości; - znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i></p>					
*Bitwa Warszawska	<p>- Rosja Sowiecka i komunizm; - wojna polsko-bolszewicka; - Bitwa Warszawska i jej legenda; - 15 sierpnia - Święto Wojska Polskiego.</p>	<p>- zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; - odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; - wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; - wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego.</p>	<p>- omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej.</p>	<p>- wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; - charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.</p>
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<p>- problemy odrodzonej Polski; - zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym - budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; - Gdynia polskim oknem na świat; - znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk,</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; - wskazuje na mapie Polski Gdynię.</p>	<p>- wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”.</p>	<p>- opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego.</p>	<p>- charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import.</i></p>

	<i>bezrobocie, import, eksport, minister.</i>					
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> - wybuch II wojny światowej; - sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; - Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); - akcja pod Arsenalem; - powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; - znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i>; - zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; - opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; - zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; - charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; - opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; - charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przebieg powstania warszawskiego.
4. „Żołnierze niezłomni”	<ul style="list-style-type: none"> - przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; - polityka komunistów wobec polskiego podziemia; - działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”</i>; - opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”</i>; - rozwija skrót PRL; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; - opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

	<ul style="list-style-type: none"> - postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka - znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i>, „żołnierze niezłomni”. 					
5. Jan Paweł II - papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> - dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; - opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; - wybór Karola Wojtyły na papieża; - pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); - wsparcie Kościoła dla opozycji; - Jan Paweł II jako papież pielgrzym; - znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie postępuje się terminem: <i>papież</i> - wie, kim był Karol Wojtyła; - podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>papież, teologia, pielgrzymka;</i> - wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; - charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; - wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie postępuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, pontyfikat;</i> - wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; - charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.
6.	- życie codzienne w	- przy pomocy	- wyjaśnia,	- zna wydarzenia	- poprawnie	- wskazuje różnice

<p>„Solidarność” i jej bohaterowie</p>	<p>okresie PRL.; - działalność opozycyjna; - strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; - bohaterowie „Solidarności”: <i>Lech Wałęsa</i> i <i>Anna Walentynowicz</i>; - wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; - przełom 1989 r. i upadek komunizmu; - znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół</i>.</p>	<p>nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; - wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.</p>	<p>dlatego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; - opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”.</p>	<p>związane z datami: sierpień 1980, 1989; - zna głównych bohaterów „Solidarności” - Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.</p>	<p>posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; - wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; - wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.</p>	<p>polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.</p>
--	---	--	--	---	--	--